Tekst: Jan Zijlstra

Archeologie en Genealogie

Geboortepenning Harlingen

Johannes Glazema uit Arum detecteerde indertijd een geelkoperen geboortepenning uit oud Harlinger stadsafval. Op de voorzijde staan van links naar rechts een pistool of geweer, een harnas en een gekroond mes (?) gegraveerd; kennelijk het 'logo' van de vader van het kind. (IJzerkoopman, wapensmid o.i.d.) Op de keerzijde staat: " Hans Hendriks van Boheemen Geboren Dije 3 MijlenWeeghs. V Praegh 1669.

Deze tekst lijkt Nederlands en zal wel ter plaatse zijn gegraveerd. Waarschijnlijk gaat het hier dus om een uit de omgeving van Praag afkomstig immigrantengezin dat zich in Harlingen had gevestigd.
De penning kan enige jaren later zijn vervaardigd, bijvoorbeeld in 1670-1675. Dit verschijnsel zien we ook bij geboortelepels; de kindersterfte was groot en de levensvatbaarheid moest eerst maar eens blijken alvorens er sprake was van een geboortegeschenk.

Een zeer beperkt onderzoekje leerde dat de naam "van Bohemen" in Harlingen gedurende de 17e en 18e eeuw niet voorkomt. In het hoogduits wordt deze naam echter als "van Böhmen" geschreven en dat lijkt veel op v. Behmen; v. Bemen; v. Beemen. Deze laatste namen komen in de Harlinger archieven geregeld voor, o.a. bij twee zilversmeden die ook penningen maakten. Voornamen zijn o.a. Franscois, Servaes, Johannes (Hans) en Hendrik.

Wellicht is de naam "van Bohemen/ van Böhmen" wat vernederlandst c.q. versleten tot van Behmen en van Beemen. De oudste vermeldingen, (afgezien van de penning) die ik aantrof waren van volwassenen uit 1671 en 1672. Rond die tijd kunnen deze mensen zich in Harlingen hebben gevestigd. Welke genealoog, familielid of naamdrager verschaft hier zekerheid?

Het woord Dije (?) achter "geboren" is waarschijnlijk een vergissing; wellicht had er "drie" moeten staan en is het cijfer 3 een verbetering. In elk geval is de ij niet hetzelfde als de ij van Mijlen.